

••• קהילה לומדת •••

סיפור מהפכני

לע"נ אבי מורי ר' עמוס בן אסנת זצ"ל, סרן שילה כהן, סרן נעם מדמוני וכל שאר החללים הי"ד ולהצלחת חיילי צה"ל

שתיה מסוגלת לקלוט את כל קהל העולים שיבואו לכאן כפי שאכן אנו רואים עין בעין בדורנו.

"[ב] הַרְחִיבִי מְקוֹם אֶהְלֶךְ וְיִרְעוּת מִשְׁפּוֹתַיָּהּ יֵשׁוּ אֶל תַּחֲשׂוֹכֵי הָאָרֶץ מִיתְּרֶיךָ וְיִתְדֵיתֶיךָ חֲזָקִי: [ג] כִּי יָמִין וְשְׂמֹאל תִּפְרָצִי וְזֶרְעֶךָ גּוֹיִם יִירְשׁוּ וְעָרִים נִשְׁמָוֹת יוֹשִׁיבוּ."

וכך מבאר המצודת דוד (שם):

"הרחיבי – להחזיק את כל בניך המרובים... ויתדותיך – היתדות התקועות בארץ חזקי למען לא יזוזו ממקומם והוא ענין מליצה לומר שתתרחב ירושלים מכמות שהיתה ועד עולם תעמוד ולא תחרב עוד."

ארץ ישראל בכלל וירושלים בפרט תתרחב ותתחזק כך שתוכל לקלוט את כל העולים שיבואו לארץ וגם את הריבוי הטבעי שיהיה כאן בארץ ישראל, וכאשר כל ארץ ישראל תהיה מיושבת אנו נתפרס גם לעמי הסביבה כפי שמבאר הרד"ק: "זרעך גוים ירש – כולל מזרח ומערב. וערים נשמות – בין מארץ ישראל בין משאר ארצות ישראל יושיבו אותם."

גם את נבואה זו ראינו מתגשמת לנגד עיננו, במלחמת ששת הימים בכיבוש ובהתיישבות, וכעת גם במלחמת התקומה בכיבוש חלק גדול מרצועת עזה, מלבנון מסוריה, אמנם עדיין ללא התיישבות אך עוד חזון למועד.

ד. גאולת עולמים

בהמשך הנביא מתאר שעם חזרת עם ישראל לארצו הם יתביישו מפני חטאי העבר, אך גם לזה יש נחמה: "[ד] אֶל תִּירָאִי כִּי לֹא תְבוֹשִׁי וְאַל תִּתְכַּלְמִי כִּי לֹא תִתְפַּדִּי כִּי בִשֵּׁת עֲלֻמֶיךָ תִּשְׁפָּחִי וְחִרְפַּת אֲלֻמֶּיךָ לֹא תִזְכְּרִי עוֹד"

המלבי"ם מבאר שם שלא סתם הכתוב כָּפַל בלשונו את הבושה שיש לעם ישראל, משום שהם מתביישים במעשיהם מהעבר שבגללם הם גלו מהארץ, וכן יש לעם ישראל סוג של בושה ורגשי נחיתות מול הגוים בגלל חרפת הגלות, אך כעת עם השיבה לארץ אנו צריכים לשכוח את חטאי העבר ולהתמקד בעתיד מדוע?

"[ה] כִּי בַעֲלֶיךָ עֲשִׂיָּהּ ה' צְבָאוֹת שְׁמוֹ וְגָאֵלְךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי כָּל הָאָרֶץ יִקְרָא."

ממשיך ומבאר המלבי"ם: "הטעם כי בעליך יהיה מי שהוא עשיר אשר שמו ה' צבאות ובידו להשיבך על כנך, כי כל הצבאות תחת ממשלתו."

מעבר לחטאינו היה כאן מהלך אלוקי שהוציא אותנו לגלות בכדי שנתפתח כאמור, והחזיר אותנו לכאן מפותחים ומוכנים לקראת הגאולה השלמה, ומהגויים לא שייך בכלל להתבייש שהרי כולם תחת ממשלתו של הקב"ה. ובנוסף:

"[ו] כִּי כְּאִשָּׁה עֲזָבָה וְעֲצֻבַת רִיחַ קָרָךְ ה' וְאַשֶּׁת נְעוּרִים כִּי תִמָּאֵס אָמַר אֱלֹהֶיךָ."

מבאר המצודת דוד:

"אשת נעורים – כמו אשת נעורים אם תמאס בעיני בעלה הנה לא תתמיד המיאוס כי ישוב ירחם כן אמר אלהיך לרחם עליך."

כנסת ישראל משולה כביכול לאשת נעוריו של הקב"ה (כמו בשיר השירים), ולכן גם היא תמאס בעיני בעלה, הרי שזה רק לזמן מסוים, ולאחר מכן מיד הקב"ה שב ומרחם עלינו.

ואם עם ישראל חושש שהשיבה לארץ והגאולה שוב פעם תהיה לזמן קצוב ולא לעולמים, בא ומדגיש הנביא:

"[ז] פָּרַנְעָה קָטָן עֲזָבְתֶיךָ וּבְרַחֲמִים גְּדִלִים אֶקְבָּצֶה: [ח] בְּשֹׁפֶץ קֶצֶף הִסְתַּתֵּיתִי פָנַי רָגַע מִמֶּנִּי וּבְחֶסֶד עוֹלָם רַחֲמֶיךָ אָמַר גָּאֵלְךָ ה'."

למרות אריכות הגלות והיסורים שעברנו בגלל אותו רגע קטן שהקב"ה הסתיר את פניו מעם ישראל בזמן החורבן, לעומת אותו רגע קטן יגיעו רחמים גדולים לאין ערוך, כך שלעומת הגלות הנוראה תבוא גאולה עצומה ברחמים ובחסד שיהיו חסד עולם, כפי שמבאר ר' צדוק הכהן מלובלין (שם):

"ואחר כך אמר בשפץ קצף פירוש במעט קצף כפירוש רש"י הסתרת פני רגע ממך וכאן לא נאמר רגע קטן שהמעט קצף והסתרת פנים היה רגע כמימריה ואז באמת היה אף בהווה ובחסד עולם רחמתיך שהיה המכוון שיהיה חסד עולם. לא כמו שהיה בקיבוץ עזרא בבית שני שהיה לפי שעה ואחר כך שלט בהם האויב שנית. אבל כאן יהיה חסד עולם וזה היה המכוון בהשפץ קצף. וזה הוא התנחומין בגלות שאף שאנחנו בגלות כבר יותר משמונה עשרה מאות שנה וכי זה הוא רגע קטן. אך התנחומין הם שהעזיבה היה רק רגע קטן והשפץ קצף והסתרת פנים רגע כמימריה אבל הוא בחסד עולם שהוא לטובה כדי שיהיה הגאולה לעולם חסד עולם ואף כשהם בגלות באמת ה' יתברך מנהג את ישראל."

אין מדובר כאן על הגאולה בזמן בית שני משום ששם לא הייתה מלכות ישראל שולטת, אלא מדובר על התקופה שלנו, שהשיבה

לארץ לקראת הגאולה השלמה היא בהנהגה אלוקית מוחלטת עד עולם. ואם עם ישראל עדיין מפקפק בזה, הקב"ה מצרף להבטחה את שבועתו: "[ט] כִּי מִי נָח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבְרָה מִי נָח עוֹד עַל הָאָרֶץ כֹּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקֶּצֶף עָלֶיךָ וּמִמָּעַר בָּךְ: [י] כִּי הָהָרִים יִמוּשׁוּ וְהַגְּבָעוֹת תִּמְוָטָנָה וְחִסְדִּי מֵאֲתָנָה לֹא יָמוּשׁ וּבְרִית שְׁלֹמִי לֹא תִמְוָט אָמַר מֶלֶךְמֶלֶךְ ה'."

מבאר המלבי"ם: "כי מי נח זאת לי. אומר כמו שנשבעתי בימי נח שלא אביא מבול לעולם, כי חסתי על העולם כולו שלא תאבד, כן את חשובה בעיני ככלל העולם, והאפשריות שאקצוף עליך הוא קשה בעיני כאילו הבאתי מבול מים לשחת כל בשר."

אומר הקב"ה, כשם שנשבעתי שלא אביא יותר מבול על העולם ואני עומד בשבועתי, כך אני נשבע שלא תהיה יותר גלות, והגאולה שאנו רואים לנגד עינינו היא גאולת עולם.

ואף אם עם ישראל יראו תנודות אדירות בעולם, ומלחמות בין האומות, עם ישראל יהיה איתן בארצו ובעל חוסן כלכלי ורוחני.

כפי שמבאר המצודת דוד: "כי ההרים ימושו – לפעמים יקרה אשר ההרים עם רוב חזקם יסורו ויעתקו ממקומם על ידי רעש זכן הגבעות יונטו לנפול בארץ. וחסדי – אבל חסדי הוא דבר המתקיים ולא יסור מאתך והבטחת ברית שלומי."

אם כך איננו זקוקים לנימוקים בטחוניים ופוליטיים על זכותינו להיאחז בארץ ישראל, אלא עלינו רק להקשיב לדברי הנביא בהפטרה שנקרא השבת.

זכינו אנו בדורנו להיות חלק מתהליך הגאולה שעליו מדבר ישעיהו בהפטרה, גאולה שהיא גאולת עולמים.

יהי רצון שמתוך תהליך התשובה שאנו עוברים בימים אלו, נזכה לראות את המשך הגאולה בביאת משיח צדק, ובבניין בית המקדש, אמן ואמן. שבת שלום, יניב

הצטרפו לקבוצות התוכן של שדרות בארזים: 052-8064345 - בהודעה

השיעור השבועי

מדי חמישי | 20:15

בבית"כ 'מסילת ישרים'

ובשידור חי בערוץ היוטיוב של המכון

YouTube

נשים

גברים

סריקה

אזכור

מוזא

גלגולו של שופר

תמונתו ההיסטורית של הרב גורן תוקע בשופר כשהוא מוקף בצנחנים נרגשים היא מסמלי הניצחון במלחמת ששת הימים. אך מעטים יודעים שמאחורי השופר שבו תקע הרב גורן מסתתר סיפור מעניין. ראשיתו של הסיפור במרוקו, בשליחות רבנית לאוראן שבאלג'יריה, שאלה יצא הרב דוד הכהן סקאלי ובידו שופר מרוקאי מקורי, שבו תקע לבני קהילתו בחודש אלול ובחגי תשרי במשך שנים רבות. הרב סקאלי היה ציוני נלהב ואהב את ארץ ישראל בכל מאודו. הוא האמין שהגאולה הולכת וקרבה, והפיץ ברבים שהגאולה תגיע בשנת תשכ"ח.

באחד הימים הגיע אל הרב סקאלי תלמידו וחתנו הרב דוד אבן כליפא, ובישר לו שהוא עומד לעלות לארץ. הרב סקאלי שמח והתרגש, העניק לו במתנה את השופר שלו, ואמר לו: "בשופר זה ראוי לתקוע בזמן הגאולה."

כשהגיע הרב כליפא לארץ הוא פגש את הרב גורן שהיה הרב הראשי של צה"ל, והם שוחחו ארוכות. הרב כליפא שמח לשמוע על פועלו הרב והעניק לו במתנה את השופר, בעודו מציין את דברי הרב סקאלי: "בשופר זה ראוי לתקוע בזמן הגאולה."

הרב גורן שהיה נרגש מהמעמד אמר לרב כליפא: "שמו של רבך וחותנך הוא דוד הכהן (סקאלי) ושמו של חותני הוא הרב דוד הכהן (הרב הנזיר). רבך היה צדיק וחסיד וחותני הוא צדיק וחסיד. רבך חלם על ירושלים וחותני גר בירושלים. אם כן, ראוי ששופרו של רבך שיהיה מונח אצל חותני." וכך היה.

עברו הימים והשופר נשכח בבית הרב הנזיר בירושלים. כשהחלה מלחמת ששת הימים הצטרף הרב גורן לכוחות הלוחמים בגזרת הדרום, וכאשר הג'יפ שלו נפגע ועלה באש, נשרף איתו גם שופרו של הרב גורן. הפגיעה לא הרתיעה את הרב גורן שבמהרה השיג רכב אחר ועלה לירושלים והצטרף לכוחות הלוחמים.

עם כניסת הצנחנים לעיר העתיקה קרא הרב גורן בבהילות לעוזרו ושלח אותו לבית חותנו להביא משם את השופר. העוזר מיהר לביתו של הרב דוד הכהן (הנזיר), והביא משם את שופרו של הרב דוד הכהן סקאלי. כך הגיע השופר שעשה את דרכו ממרוקו דרך אלג'יריה לירושלים לידי הרב גורן, שהריע בו את תרועת הניצחון בכותל, ובכך נתקיימה נבואתו של הרב סקאלי: "בשופר זה ראוי לתקוע בזמן הגאולה."